

съ гръцкото духовенство. Следъ смъртта на Неофита, начело застаналъ самъ Иларионъ.

Неустрашимиятъ Иларионъ издържалъ борбата смѣло и до край. Гърцитѣ го гонили безпощадно, но той устоялъ безъ страхъ. Патриархътъ го прашалъ 3 пѣти на заточение, но българитѣ и приятелитѣ му сполучвали да го върнатъ.

Борбата за черковни правдини се засилвала. Отъ всѣкжде българитѣ искали свои, български, владици. Гръцкиятъ патриархъ не отстъпвалъ.

На 1860 година, на връхъ Великденъ, когато служилъ въ българската черква въ Цариградъ, Макариополски не споменалъ името на патриарха, както му е реда. Това било знакъ, че народната черква трѣбва да се отдѣли отъ гръцката, че народътъ трѣбва да се освободи отъ гръцкото робство.

Вѣстията за тази случка се разнесла изъ цѣла България. Примѣрътъ на Илариона се последвалъ отъ много мѣста. Гърцитѣ побѣснѣли отъ ядъ.

Борбата продължила. И най-после, следъ упорити борби и народни вълнения, Турското правителство издало *ф е р м а н ъ*, съ който разрешавало българската черква да се отдѣли отъ гръцкото духовенство и да се управлява отъ екзархъ, избранъ отъ българския народъ. Това било на 1870 година 13 мартъ.

При избора на екзархъ, за да не дразни повече гърцитѣ, турското правителство казало на българитѣ да не избиратъ за екзархъ Илариона Макариополски. Избранъ билъ Антимъ I.

Новиятъ екзархъ изпратилъ Илариона за владика въ Търново. Съ параходъ той стигналъ въ Варна и се отправилъ за Търново. Презъ градове и села, дето миналъ, населението се трупало да го посрѣщне. Пѣтуването му било тържествено шествие — като царъ. Всѣки искалъ да види неустрашимия и неуморимия борецъ, чието име се носѣло отъ уста въ уста изъ цѣла България. Най-блѣскаво било посрѣщането въ Търново. Старата българска столица, 500 години следъ заточението на патриархъ Ефтимия, за пръвъ пѣтъ посрѣщала свой духовенъ началникъ.